

๒. ตตุถ คมนโตติ เอว มหาภูภาเว นาม สาสเน ปุพพิเตน สกกรตุตี
 พุทฺธวจนสขฺฌายํ วา สมณธมฺมํ วา กตฺวา กาลสุเสว ภูฏาย เจตियงคณโพธิยงคณวคฺตํ
 กตฺวา ปานียํ ปริโภชนียํ อุပ္ภูชเปตฺวา บริเวณํ สมมุชฺชิตฺวา สรีรํ ปฏฺิษคฺคิตฺวา อาสนํ
 อารุหฺ วีสตีสวารเ กมฺมฏฺจานํ มนสิกริตฺวา อุฏฺาย ปตฺตจิวรํ คเหตุวา นิชฺชนสมฺพาราณิ
 ปวีเวกสุขานิ ฉายฺยทกสมฺปนฺนानิ สุจฺฉินิ สีตลानิ รมณียภูมิกาคานิ ตโปวนานิ ปหาย อริยํ
 วิเวกรตีมนเปกฺขิตฺวา สุसानากิมฺเชน สีลาเลน วิย ออาหารตฺถาย คามาภิมุเชน คนฺตพฺพํ
 เอวํ คจฺจตา จ มลฺยงมหา วา ปิชมหา วา โอตฺรณโต ปฏฺาย ปาทรชฺมรโคฬิกวจฺจาที-
 สมฺปริกิณฺณํ ปจฺจตฺถรณํ อกฺกมิตพฺพํ โหติ ตโต อปุเปกฺทา มุสิกชฺตฺกวจฺจาทีหิ อุปฺหตฺตตา
 อนฺโตคพฺกโต ปฏฺิฏฺลตรํ ปมุชํ ทฏฺพพํ โหติ ตโต อุฏฺกปาราวตาทิวจฺจสมฺมุชิตฺตตา
 อุปริมตฺลโต ปฏฺิฏฺลตรํ เหฏฺฉิมตฺลํ ตโต กทาจิ วาเตริเตหิ ปุราณตีณปณฺณเหหิ คีลา-
 สามเณรานํ มุตฺตกรีสเชพสฺสิงฆาณิกาทิ วสุสกาเล อุทกจิกฺขสุลาทีหิ จ สงฺกิลิฏฺจตฺตา
 เหฏฺฉิมตฺลโต ปฏฺิฏฺลตรํ บริเวณํ บริเวณโต ปฏฺิฏฺลตรา วิหารรจฺจา ทฏฺพพา โหติ
 อนฺุพฺพเพน ปน โพธิณฺจ เจตियณฺจ วนฺทิตฺวา วิตกฺกมาลเก จิตฺเตน มุตฺตตราสีสทิสํ เจตियํ
 โมรปิณฺณกลาปสทิสํ มโนหฺรํ โพธิ เทววิมานสมฺปตฺตติสสุสิริกํ เสนาสนณฺจ อนวโลเกตฺวา
 เอวรูปี นาม รมณียํ ปเทสํ ปิฏฺฉิ กตฺวา ออาหารเหตุ คนฺตพฺพํ ภวิสสตีติ ปกฺกมิตฺวา
 ความมคฺคํ ปฏฺิปนฺเนน ชาณฺุภณฺณกมฺคโคปิ อุทกเวคภินฺนวิสมมคฺคโคปิ ทฏฺพพโพ โหติ ฯ

(วิสุทฺธิมรรค ภาค ๒ สมานินิเทศ หน้า ๑๕๕-๑๕๖)

—◆—
ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที

เฉลยประโยค ป.ธ.๘

แปล มคธเป็นไทย

พ.ศ. ๒๕๔๓

๑. วิหารประกอบด้วยโทษ ๑๘ ประการเหล่านี้ อย่างใดอย่างหนึ่ง ฟังทราบว่าเป็นวิหารไม่เหมาะสม ฯ สมจริงแม้ดังคำที่พระอรรถกถาจารย์กล่าวไว้ในอรรถกถาทั้งหลาย ดังนี้ว่า

บัญญัติรู้จักที่ ๑๘ ประการ เหล่านี้ คือ

๑. อาวาสใหญ่	๒. อาวาสใหม่
๓. อาวาสเก่า	๔. อาวาสใกล้ทางเดิน
๕. อาวาสมีตระพังน้ำ	๖. อาวาสมีสวนผัก
๗. อาวาสมีสวนดอกไม้	๘. อาวาสมีสวนผลไม้
๙. อาวาสที่มีคนปรารภนา	๑๐. อาวาสใกล้เมือง
๑๑. อาวาสใกล้ป่า	๑๒. อาวาสใกล้ชิตนา
๑๓. อาวาสที่มีภิกษุไม่ถูกกัน	๑๔. อาวาสใกล้ท่าเรือ
๑๕. อาวาสใกล้ชายแดน	๑๖. อาวาสอยู่ระหว่างแดน
๑๗. อาวาสไม่เป็นสัปบายะ	๑๘. อาวาสที่หามิตรมิได้

ดังนี้แล้ว ฟังเว้นเสียให้ห่างไกล เหมือนคนวันทางมีภัยเฉพาะหน้า ฉะนั้น ฯ

ส่วนวิหารใด ประกอบด้วยองค์ ๕ มิใช่ไกลเกินไป ไม่ใกล้เกินไป เป็นต้น จากโคจรคาม วิหารนี้ ชื่อว่า เหมาะสม ฯ สมจริงดังพระดำรัสที่พระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสไว้ว่า ภิกษุทั้งหลาย ก็ เสนาสนะประกอบด้วยองค์ ๕ เป็นไฉน ภิกษุทั้งหลาย เสนาสนะในศาสนานี้ ไม่ไกลเกินไป ไม่ใกล้เกินไป ถึงพร้อมด้วยการคมนาคม กลางวันไม่พลุกพล่าน กลางคืนมิเสียงเบา มีเสียงอีกที่กนน้อย มีสัมผัสแห่งเหลือบ ยุง ลม แดด และสัตว์เลื้อยคลานน้อย ก็ เมื่อภิกษุผู้อยู่ในเสนาสนะนั้นแล จีวร บิณฑบาต เสนาสนะ และคิลาณปัจฉัยเภสัชบริวารทั้งหลาย ย่อมเกิดขึ้นโดยไม่ผิดเคืองเลย อนึ่ง พระเถระทั้งหลาย ผู้เป็นพหูสูต ชำชองทางปริยัติ ทรงธรรมทรงวินัย ทรงมาติกา ย่อมอยู่กันเ็นเสนาสนะนั้นแล เธอเข้าไปหาพระเถระเหล่านั้นตามกาลอันสมควร ย่อมสอบถาม ย่อมตั้งปัญหาว่า ท่านผู้เจริญ บทนี้เป็นอย่างไร เนื้อหาของบทนี้เป็นอย่างไร ท่านผู้มีอายุเหล่านั้น ย่อมเปิดเผยบทที่ยังไม่เปิดเผย ย่อมทำบทที่ไม่ง่ายให้ง่าย และย่อม

บรรเทาความสงสัยในธรรมทั้งหลาย อันเป็นที่ตั้งแห่งความสงสัยหลาย ๆ อย่าง ให้แก่เธอได้ ภิกษุทั้งหลาย เสนาสนะประกอบด้วยองค์ ๕ อย่างนี้แล ฯ

นี่ เป็นความพิสดารในคำว่า ละวิหารที่ไม่เหมาะสมแก่การเจริญสมาธิ อยู่ในวิหารที่เหมาะสม (แก่การเจริญสมาธิ) ฯ

๒. ในบทมัตถิกา ๑๐ บทเหล่านี้ บทมัตถิกาวา **คมนโต** ความว่า (ผู้บำเพ็ญเพียร พึงพิจารณาเห็นความที่อาหารเป็นของปฏิภูล โดยการไปอย่างนี้ว่า) ภิกษุผู้บวชในศาสนาอันมีอานาภาพมากอย่างนี้ ทำการสาธยายพระพุทฺธชวณะ หรือบำเพ็ญสมณธรรมตลอดคืน ลูกขึ้นแต่เช้าตรู่ ทำวัตร คือ ปัดกวาดลานเจดีย์ และลานต้นโพธิ์ ตั้งน้ำฉันทน้ำใช้ไว้ ปัดกวาดบริเวณ ชำระร่างกาย แล้วขึ้นนั่งพิจารณากรรมฐาน ๒๐-๓๐ ครั้ง แล้วลุกขึ้นถือบาตรและจีวร ละพานำเพ็ญเพียรซึ่งปราศจากผู้คนค้ำคั่ง สะดวกแก่การเจริญวิเวก ถึงพร้อมด้วยร่มเงาและน้ำสะอาดร่มรื่น มีภูมิภาคนำรื่นรมย์ ไม่คำนึงถึงความยินดีในวิเวกอันประเสริฐ จำต้องเดินมุ่งหน้าไปยังหมู่บ้าน เพื่อต้องการอาหารเหมือนสุนัขจึงจอกมุ่งหน้าสู่ป่าช้า ฉะนั้น ฯ ก็ เมื่อเดินไปอย่างนี้ ตั้งแต่ก้าวลงจากเตียงหรือตั้ง จำต้องเหยียบเครื่องปูลาดที่เประอะเบือนด้วยมีฝุ่นติดเท้า และชี้จิงจกเป็นต้น จากนั้น ในบางครั้ง จำต้องเห็นหน้ามุขที่สกปรกยิ่งกว่าภายในห้อง เพราะถูกขี้หนูและขี้ค้างคาวเป็นต้นทำลาย จากนั้น จำต้องเห็นพื้นชั้นล่างที่สกปรกกว่าพื้นชั้นบน เพราะเประอะเบือนด้วยขี้นกเค้าและนกพิราบเป็นต้น จากนั้น จำต้องเห็นบริเวณที่สกปรกกว่าพื้นชั้นล่าง เพราะในกาลบางครั้ง ก็สกปรกด้วยหญ้าและใบไม้แห้งที่ลมพัดมา ด้วยปัสสาวะ อุจจาระ น้ำลาย และน้ำมูกของภิกษุสามเณรอาพาธทั้งหลาย และด้วยน้ำและโคลนเป็นต้นในหน้าฝน จำต้องเห็นทางเดินในวิหารที่สกปรกกว่าบริเวณ ก็ เธอไหว้ต้นโพธิ์และเจดีย์โดยลำดับแล้ว ยืนที่โรงตริก คิดว่า เราจักต้องไม่เหลียวดูเจดีย์ เช่นกองแก้วมุกดา ต้นโพธิ์ เช่นกำแพงนกกยูง นำจับใจ และเสนาสนะมีศิริ ดุจสมบัติแห่งเทพวิมาน หันหลังให้ประเทศอันนำรื่นรมย์ ชื่อเห็นปานนี้ไป เพราะเหตุแห่งอาหาร ดังนี้ เดินหลีกไปตามทางสู่หมู่บ้าน ก็จำต้องเห็นทางที่มีตอและหนามบ้าง ทางขรุขระที่ถูกกำลังน้ำเซาะบ้าง ฯ

พระธรรมโมลี อุปสโม
สนามหลวงแผนกบาลี

วัดพิชยญาติการาม

แปล
ตรวจแก้.